KP Johto ja hallinto
Janne Leinonen

14.11.2016

VK/1014/00.02.04/2016

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

Viite: HE 225/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä ja sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Valtiokonttorin lausunto eduskunnalle hallituksen esityksestä laeiksi sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta ja tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt Valtiokonttorin lausuntoa otsikossa esitetystä hallituksen esityksestä.

Hallituksen esitykseen sisältyvillä lakiesityksillä on tarkoitus korvata tällä hetkellä voimassa oleva sotilastapaturmalaki ja säätää vakuutusturvasta erikseen kansainväliseen kriisinhallintaan osallistuville ja kotimaassa maanpuolustusvelvollisuutta suorittaville henkilöille.

Lakiesitysten tarkoituksena on tuottaa ns. korotettua sosiaaliturvaa mainituille maanpuolustukseen ja kriisinhallintaan osallistuville henkilöille. Pääperiaatteena on suorittaa palveluksensa päättäneille henkilöille korvauksia niiden palveluksesta aiheutuneiden terveydellisten seuraamusten johdosta, jotka ovat lääketieteellisessä syy-yhteydessä palvelukseen. Lakiesityksissä säädetään erikseen tapaturmien, palvelussairauksien ja psyykkisten seurausten johdosta maksettavista korvauksista. Valtiokonttori pitää tätä tarkoituksenmukaisena.

Lain soveltamisen ja maksettavien korvausten määrien osalta lakiesitykset perustuvat pääosin 1.1.2016 voimaantulleeseen työtapaturma- ja ammattitautilakiin (459/2015). Poikkeuksina ovat ehdotukset keskeytyneen kriisinhallintapalveluksen jälkeen todellista ansiomenetystä vastaavasta päivärahakorvauksesta, eläkevaiheen korvauksen korottamisesta kolminkertaiseen minimivuosityöansioon pohjautuvaksi, sekä kriisinhallinnassa kuolemantapauksen ja pysyvän haitan johdosta suoritettavat korotetut korvaukset.

Palvelussairauden määritelmää on Puolustusvoimille ja Valtiokonttorille kertyneen kokemuksen perusteella täsmennetty ottamaan paremmin huomioon ne palveluksen erityisolosuhteet jotka poikkeavat siviilielämästä ja altistavat palveluksessa olevia erilaisille sairauksille.

Tapaturmien ja palveluksen aiempiin sairauksiin tai vammoihin kohdistaman pahentumisen korvaamisen perusteita esitetään laajennettaviksi poistamalla

työtapaturma- ja ammattitautilaissa mainittu ”*olennaisen*” paheneman vaatimus. Tämä muutos mahdollistaisi Valtiokonttorille entistä laajemman harkintavallan sellaisen korvauksen suorittamiseen, joka parhaiten tukisi palveluksen jälkeistä hoitoa, kuntoutumista ja työhönpaluuta sekä osaltaan korostaisi esitetyn vakuutusturvan paremmuutta tavanomaiseen työtapaturmavakuutukseen nähden. Esitetty muutos olisi pitkälti yhdenmukainen vallitsevan oikeuskäytännön kanssa ja vahvistaisi sen soveltamisedellytyksiä Valtiokonttorissa.

Kriisinhallintaa koskevaan lakiesitykseen esitetään sisällytettäväksi Puolustusvoimien ja Valtiokonttorin välillä 12.10.2009 tekemä sopimus, jolla pysyvästä haitasta sekä kuolemantapauksesta maksettavien korvausten määrää korotettiin sotilastapaturmalain määristä. Sopimusta on sittemmin päivitetty kattamaan psyykkisen ja psykososiaalisen tuen kustannuksia vuoden ajalta palveluksen päättymisestä lukien. Valtiokonttori pitää sopimuksen sisällön integroimista lakiin perusteltuna, mutta toteaa että psyykkisen hoidon tarpeen lakiesityksessä edellytetyn syy-yhteyden arviointi takautuvasti kauan sitten tapahtuneeseen kriisinhallintapalvelukseen on haastavaa tai joissain tapauksissa lääketieteellisesti mahdotonta. Valtiokonttori on sopinut nykyisen psyykkiseen arviointiin ja hoitoon liittyvän potilasohjauksen jatkosta Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin psykiatrian tulosyksikön kanssa. Tarkoituksena on, että sinne keskitettäisiin Suomessa kriisinhallinnasta kertyvien psyykkisten seuraamusten kokemusten ja hoidon tarpeen arviointi.

Valtiokonttorin näkemyksen mukaan lakiesityksistä aiheutuvat lisäkustannukset ovat niistä saataviin hyötyihin nähden varsin kohtuulliset. Valtiokonttori on valmistautunut lakimuutoksiin tarvittavin tietoteknisin järjestelyin ja on valmis aloittamaan soveltamisen ja korvausten maksamisen välittömästi.

Tässä esillä olevien lakiesitysten lisäksi Valtiokonttori esittää, että kriisinhallinnasta kotiutuville ja heidän perheilleen vakiinnutettaisiin vammautumisesta tai sairastumisesta riippumaton sosiaalisen tuen ja vertaistuen järjestelyn rahoitus erikseen valtion talousarvioesityksessä asianmukaisella tavalla.

Ylilääkäri Janne Leinonen